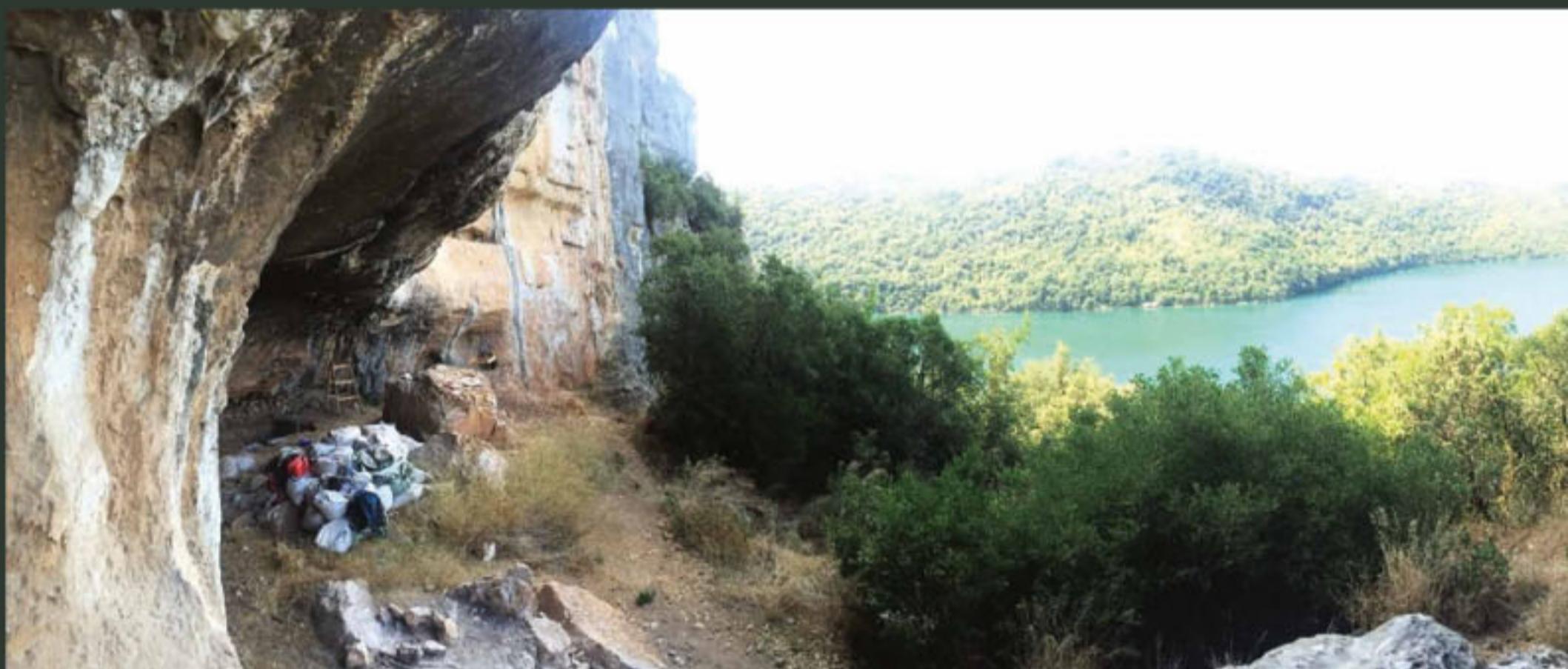

IZLOŽBA U SKLOPU ZNANSTVENOG PROJEKTA

**PRAPOVIJESNI LOVCI
I SAKUPLJAČI U ISTRI
I OBLIŽNJIM REGIJAMA:
OBRASCI ŽIVOTA TIJEKOM
KASNOG PLEISTOCENA
(PREHISTRIA)**

izložba
exhibition

22-06 – 26-06-2020

U PROSTORU OPĆINE MARČANA

Projekt **Prapovijesni lovci i sakupljači u Istri i obližnjim regijama: obrasci života tijekom kasnog pleistocena (PREHISTRIA)** je četverogodišnji znanstveni istraživački projekt financiran od Hrvatske zaklade za znanost. Glavni ciljevi projekta su: steći bolji uvid u način života lovaca-sakupljača na prostoru Istre u vrijeme gornjeg paleolitika (odnosno mlađe etape starijeg kamenog doba). Posebno nas zanima razdoblje između 30 i 10 000 godina prije sadašnjosti. To je razdoblje, naime, bilo vrlo raznoliko. Tako je u vrijeme vrhunca posljednje oledbe razina mora bila oko 100 metara niža od današnje, a životinske i biljne zajednice su se razlikovale od današnjih. Nas zanima kako su se ljudi toga doba nosili s izazovima te kako su koristili resurse, koja je bila mreža kontakata i razmjena u različitim razdobljima tijekom gornjeg paleolitika. Ako uzmemo u obzir pad morske razine, logično je razmatrati mogućnost intenzivnijih kontakata s prostorom sjeverne Italije. Upravo zbog toga u projekt su uključeni kolege s tog prostora koji rade na istovremenim lokalitetima Italije. Tako će biti moguće usporediti rezultate istraživanja i analiza s nalazišta u Istri i još nekim lokalitetima istočne obale Jadrana s onima na zapadnoj strani Jadranskog mora. To će pružiti puno detaljniji uvid i spoznaje o tom razdoblju nego smo do sada imali. Nadalje, korištenje novih znanstvenih metoda i tehnologija pruža nam dodatnu vrijednost i puno preciznije podatke nego prije samo desetak godina. Zbog toga je u projektu planirano provođenje dodatnih analiza već ranije sakupljenog materijala, no i provođenje novih terenskih arheoloških istraživanja korištenjem novih metoda. Primjerice, osim provođenja standardnih arheoloških i antropoloških analiza materijala, provest ćemo analize sirovinskog materijala i ležišta s kojih su tadašnji lovci-sakupljači dobavljali materijal za izradbu kamenog oruđa. Uz standardne zooarheološke analize faune provest će se i nove vrste analiza, primjerice ZooMS, koja se temelje na masenoj spektrometriji te analize drevne DNK, ne samo iz antropoloških i odabranih zooarheoloških nalaza, već i iz sedimenta uzetih s nalazišta. To zvuči kao znanstvena fantastika, no najnovije metode omogućavaju da ponekad pronađemo DNK uzorak star više desetaka tisuća godina iako na nalazištu ne pronađemo same koštane ostatke. Tijekom istraživanja uzimat će se uzorci za paleobotaničke analize, radiometrijska datiranja, geoarheološke analize, provest će se geofizikalna mjerenja te sakupljati mnogi drugi uzorci i podaci.

Osim spomenutih analiza ranije pronađenog arheološkog materijala, provest ćemo arheološka istraživanja na dva lokaliteta na području Istre: u Ljubićevoj pećini kraj Marčane, te nalazištu Abri Kontija 002 u Limskom kanalu. Oba nalazišta pripadaju razdoblju gornjeg paleolitika, no različitim fazama - Abri Kontija 002 staro je tridesetak tisuća godina, dok su ljudi gornjeg paleolitika u Ljubićevoj pećini boravili nešto kasnije, od otprilike 15 do 10 000 godina prije sadašnjosti. Tako sakupljenim podacima steći ćemo uvid u varijacije u ponašanju, okolišu i drugim parametrima kroz duže vremensko razdoblje.

ISTRAŽIVANJE LJUBIĆEVE PEĆINE

Iako je projekt PREHISTRIA prvenstveno znanstveni, jedan dio je usmjeren na premošćivanje jaza koji nažalost često postoji između znanstvenika i šire javnosti, posebice lokalne zajednice. Naime, znanstvenici moraju pokušati svoje rezultate i svoj rad ne samo približiti javnosti (to namjeravamo napraviti putem javnih predavanja, manjih izložbi, medijskih istupa i drugih uobičajenih sredstava komunikacije), već pokušati angažirati zainteresiranu javnost kroz aktivniji angažman. Primjerice, tijekom trajanja projekta namjera nam je uključiti i lokalne školarce, prvenstveno kroz mogućnost jednodnevnih sudjelovanja na istraživanjima ili kroz rad u terenskom laboratoriju. Naša iskustva tijekom ranijeg projekta pokazala su da je upravo to najbolji način za širenje svijesti o važnosti lokalne arheološke baštine u zajednici. Time se razvija i razumijevanje za važnost znanstvenog rada, ali i ljubav te želja za očuvanjem lokalne baštine. Kad arheolozi završe svoj rad, lokalitet ne smije biti prepusten zaboravu i propadanju. Tu je izuzetno važna upravo uloga lokalne zajednice, i pri tom ne mislim samo na ministarstva ili zavode za zaštitu baštine, već lokalnu zajednicu u punom smislu. Nadalje, cilj nam je i na pristupačan način upoznati i turistički sektor s mogućnošću uključivanja arheoloških lokaliteta u turističku ponudu. Taj aspekt ne smije biti prepusten samo turističkom sektoru, već je najbolje i najkvalitetnije rješenje moguće postići upravo kroz sinergiju struke i znanosti s lokalnom samoupravom, turističkim sektorom, no i drugim zainteresiranim stranama koji na taj način mogu imati korist, bilo direktno ili indirektno, od naših istraživanja. Na taj način svima će biti važno očuvati nalazište za buduća pokolenja.

Voditelj projekta je dr. sc. Ivor Janković sa Instituta za antropologiju u Zagrebu, a u projektu sudjeluju mnogi domaći i strani stručnjaci različitih disciplina, od arheologa, antropologa, genetičara, zooarheologa, geofizičara i geoarheologa, paleobotaničara, te mnogih drugih. Uz multi i interdisciplinarni pristup, valja istaknuti i međunarodni aspekt projekta. Tako na projektu sudjeluju znanstvenici iz čak 5 zemalja i 13 institucija. Iz Hrvatske to su, uz voditelja projekta, dr. sc. Mario Novak i dr. sc. Barbara Cvitkušić iz Instituta za antropologiju, mr. sc. Darko Komšo, ravnatelj Arheološkog Muzeja Istre u Puli, dipl. arheolog Tihomir Percan iz Hrvatskog restauratorskog zavoda, dr. sc. Siniša Radović iz Zavoda za geologiju i paleontologiju kvartara Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, doc. dr. sc. Nikola Vukosavljević s Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te mr. sc. Sanjin Mihelić, ravnatelj Arheološkog muzeja u Zagrebu. Od stranih suradnika na projektu rade prof. James C. M. Ahern sa Sveučilišta u Wyomingu, dr. Rory Becker sa Sveučilišta Istočnog Oregonia, dr. sc. Stefano Benazzi sa Sveučilišta u Bologni, dr. sc. Marco Peresani i dr. sc. Federica Fontana sa Sveučilišta u Ferrari, prof. Ron Pinhasi sa Sveučilišta u Beču, dr. sc. Emanuela Cristiani sa Sveučilišta Sapienza u Rimu te dr. sc. Zlatko Perhoč iz Ministarstva obrazovanja regije Rheinland Pfalz iz Njemačke. Naravno, uz njih, na različitim analizama vezanim uz projekt radit će i mnogi drugi, a posebno valja istaknuti da će se u neke projektne djelatnosti uključiti i studenti arheologije i antropologije te time steći vrijedna iskustva za njihov budući znanstveni rad.